СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 159. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, пятниця, 11-го липня 1947. No. 159. JERSEY CITY and NEW YORK, Friday, July 11, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ в ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

СЕНАТ УХВАЛИВ ЗЛУЧИТИ БОЄВІ СИЛИ АМЕРИКИ

Вашингтон, 9 липня. — Загальним голосуванням, без окремого числення поодиноких голосів, сенат прийняв сьогодні законопроєкт, щоб злучити всі боєві сили Злучених Держав під проводом одного секретаря краєвої безпеки. Бил має назву „Акт про оборону краю з 1947". Тому, що над ним ішла дискусія довгий час і тому, що республиканська більшість поставила його на календар праці між такими билами, що „мусять бути прийняті", нема сумніву, що палата репрезентантів прийме його подавляючою більшістю голосів. Бил підтримує президент, отже його сторонники піддержують справу, коли вона появиться в палаті цими днями.

СИЛЬНА ПІДТРИМКА ДЛЯ НОВОЇ ІМІГРАЦІЇ

Вашингтон. — Могутні організації заявилися за ухвалу законопроєкту Стратона, щоб допустити до Злучених Держав 400,000 скитальників з Европи. Речники департаменту праці, представники Краєвої Конференції Католицької Добродійности, Жидівські й Католицькі Ветерани прислали свої заяви, що підтримують бил. Крім цього конгресменам роздають копію заяви Филипа Морея, предсідника Конгресу Промислових Організацій, за допущення нових імігрантів. На четвер заповіджено окрему конференцію конгресменів з президентом в справах закордонної політики і дехто згадує, що на конференції мають поставити допущення нових імігрантів як конечну державну справу.

ЗАВОРУШЕННЯ СПРИВО... КРАДІЖУ АТОМОВОЇ ТАЙНИ

Вашингтон. — Не лише серед конгресових та політичних кол, але й серед загалу населення повстало велике схвилювання, коли пресове бюро нюйорського щоденника „Сан" оприлюднило вістку, що хтось викрав незвичайно важні документи про виріб атомової бомби. „Ню Йорк Сан" не подав точно, звідки ці документи викрадено, одначе в конгресі сенатор Борк Б. Гикенлопер, предсідник Спільної Комісії Атомової Енергії ,виявив, що справді пропали важливі документи ще в 1946 році, але їх віднайдено. На думку сенатора ніхто не використав цих документів для ворожих затій. Їх забрали „на памятку" два військові сержанти, коли їх відправлено зо служби в Лос Алямос, У Ню Мексику. З огляду на небезпеку повторення крадіжу конгресмени передумують над пляном, щоб назад передати береження атомової сили військовій владі. Тепер має контролю над справою атомової енергії Юнайтед Стейтс Атомик Енерджі Комишен. Її головою є Дейвид Ліліентал.

ГАРТЛІ ГРОЗИТЬ КАРОЮ ЗА ПІДПИСАННЯ ВУГІЛЛЯНОГО КОНТРАКТУ

Вашингтон. — Останки південних власників шахт мягкого вугілля, які досі опиралися підписанні нового контракту з майнерською юнією, вкінці уступили. Міжтим конгресмен Гартлі оприлюднив осторогу, що власники можуть стати перед суд за поломання постанов нового робітничого закону у новім контракті. Там сказано, що власники обовязуються збирати вкладки від членів юнії при виплаті заплати, а це заборонено новим законом. Так само гостро тавкує Гартлі постанову в контракті, у якім сказано, що шахтярі підуть до праці „коли схочуть і зможуть". Гартлі остеріг теж, що коли б вибух новий страйк, то кошти життя значно подорожіють.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ НАСЛІДНИКА АЙЗЕНГАВЕРА

Вашингтон. — Департамент війни оприлюднив переміни на головних становищах у команді. З днем 1 вересня обійме становище помічника голови генерального штабу ген. Дж. Лотон Колинс на місце ген. Тамеса Т. Генді. Генді має обняти команду Четвертої Армії, якої головна кватира є в Сан Антоніо, в Тексасі. Тому, що теперішній голова генерального штабу, ген. Айзенгавер згодився прийняти становище президента Колюмбійського університету в Ню Йорку, здогадуються, що він уступить із дотеперішнього становища, а на його місце прийде Колинс. Досі Колинс був головою інформаційної служби при воєннім департаменті. У війні він відзначився при окупації побережжа Нормандії під час інвазії Европи американськими військами.

ПРОСЛІДЖУЮТЬ КОМУНІСТИЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ В ЮНІЯХ

Вашингтон. — Комісія для Неамериканських Діянь палати призначила день 21 липня на початок переслухань знавців і свідків про комуністичні затії в робітничих юніях. На початок візьмуть справу інфільтрації комуністів до юнії електричних робітників і робітників при плеканні тютюну та в рільництві в південних стейтах.

Америка ще раз запрошує Росію взяти участь в Паризьких Нарадах

Вашингтон, 9. липня. — Норман Армур, асистент секретаря стейту, ще раз запросив Росію взяти участь в нарадах европейських держав у Парижі, щоб обговорити можливості економічної відбудови Европи за допомогою Злучених Держав на підставі пляну Маршала. Це не є формальне запрошення, лише бажання, висловлене під час пресової конференції Армура в заступстві секретаря Маршала. Армур не лише висловив бажання, щоб Росія приєдналася до пляну, але теж висловив жаль спиводу, що сателіти Росії відмовилися брати участь у нарадах.

КОНФЕРЕНЦІЯ ЦАЛЬДАРІСА З МАРШАЛОМ ДЛЯ ЗЯСУВАННЯ ПОЛОЖЕННЯ В ГРЕЦІЇ

Вашингтон. — Грецький міністер закордонних справ Константин Цальдаріс відбув довшу конференцію з секретарем Маршалом і з іншими високими урядовцями департаменту стейту. Асистент секретаря стейту Норман Армур заявив опісля на пресовій конференції, що Америка не вмішується у внутрішні справи Греції, одначе хоче знати, що там діється, коли Америка має прийти Греції з допомогою. Досі в Греції є лише мала горстка американців, одначе в найближчих днях виїде туди місія, складена з 40 цивільних і 80 військових людей. Голова американської місії Двайт Д. Ґрисволд, виїде до Греції новим президентським літаком „Індепенденс", а з ним пять передових людей із згаданої місії.

ПЛЯНУЮТЬ РЕОРГАНІЗАЦІЮ ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВ БЕЗ УЧАСТИ РОСІЇ

Вашингтон. — Десять конгресменів вийшли з пляном, щоб перевести зміну чартеру Обєднаних Держав для недопущення до війни в світі. Коли появиться такий проєкт, думають конгресмени, тоді Росія мусить ясно себе опреділити, чи вона змагає до завоювання світу, чи до мирного співжиття з іншими. Сенатори зголосили резолюцію, щоб президент став на чолі руху за ревізію чартеру О.Д. У резолюції сказано, що зміна чартеру повинна бути передана без участи Росії, коли вона стане цапки.

Советський Союз загрожує вольностям і мирові світу

ГЕН. ДЕ ҐОЛЬ ПОРІВНЮЄ СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ З НАЦІСТСЬКОЮ НІМЕЧЧИНОЮ ТА ЗАКЛИКАЄ ДО САМООБОРОНИ

Париж, 9. липня. — Бувший президент Франції і керівник французької визвольної боротьби проти націстів, ген. де Ґоль, виступив сьогодні з публичною промовою, в якій виразніше і гостріше як хтонебудь досі вказав на большевицьку загрозу для світу та для його культури, взиваючи рівночасно до відповідної протиакції. Згадуючи жахливе варварство та загрозу для світу з боку націстської Німеччини, ген. де Ґоль заявив, що ледви Европа почала на своїх руїнах творити пляни майбутнього, „а вже видно на горизонті нову загрозу проти цих самих прав і вольностей", яким загрожувала Німеччина. „Ця нова загроза — говорив ген. де Ґоль — є тим жорстокіша, бо виступає серед тих, які недавно ще були обєднані в боротьбі і перемозі". Говорячи про совєтський тоталітаризм і диктатуру, про невільництво і рівночасно про інтензивну підготовку до війни, ген. де Ґоль заявив: „Якщо справи підуть так дальше, то Европа, наче на підставі фізичного закону, мусить підпасти під панування, під яким пропаде її ґеній та її блеск. А як іде про світ, то його єдиним призначенням була б безмежна і безпощадна війна". Европу може спасти ще американська допомога та спільні зусилля вільних европейських народів. „Америка шляхетно визнала — говорив генерал — свої обовязки щодо Европи і ці обовязки сходяться з обовязками щодо самої Америки". Ген. де Ґоль начеркнув рівночасно плян відповідної протиакції проти совєтської загрози. Сюди належить насамперед відповідне використання американської допомоги для скріплення самої Европи, виліковання старих ран та створення нового добробуту. Тісна співпраця між Францією і Великою Британією і вкінці саме оздоровлення Франції та привернення її давньої сили і значення дадуть старій Европі всю потрібну моральну і матеріяльну силу зустріти й цю чергову, тим разом большевицьку загрозу для її вольностей та самого існування взагалі.

СОВЄТСЬКІ САТЕЛІТИ ВІДМОВЛЯЮТЬСЯ ВІД ЕВРОПЕЙСЬКОЇ СПІВПРАЦІ

15 НАЦІЙ ВЖЕ ПРИЙНЯЛИ ЗАПРОШЕННЯ НА ПАРИЗЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ. ЗАПОВІДАЮТЬ СВЯТОЧНЕ ВІДКРИТТЯ В СУБОТУ

Париж, 9. липня. — Польща, Румунія, Болгарія і Югославія сьогодні офіціяльно відкинули французько-британське запрошення на конференцію в справі економічної відбудови Европи при американській фінансовій допомозі, яка почнеться в суботу, 12. липня, в Парижі. В мотивах свого становища вони подають своїми словами ці самі причини, що їх вже видвигнула московська пропаганда. До країн, які вже офіціяльно зголосили свою участь — крім Великої Британії і Франції, які скликують конференцію, належать: Австрія, Бельгія, Ірляндія, Ісляндія, Греція, Норвегія, Люксембурґ, Голяндія, Португалія, Чехословаччина, Швайцарія і Туреччина. В повідомленнях з Копенгаґи говориться, що Данія і Швеція теж візьмуть участь в конференції, подібно як теж Фінляндія. Ще тільки Мадярщина і Альбанія не виявили свого становища. Деякі країни, головно Скандинавські і Швайцарія, застерігають свою невтральність в тому напрямку, що вони не хотіли б належати до жодного бльоку. Заповідається святочне відкриття конференції, що його мав би довершити відповідною промовою міністер закордонних справ Франції, Бідо, та інші. Самій конференції надається великого значення.

„ГУМАННІСТЬ" СОВЄТСЬКИХ ЗАКОНІВ

ДРАКОНСЬКІ КАРИ НА ГОЛОДНИХ ЛЮДЕЙ

Москва, 9. липня. (АП). — Недавно совєтський уряд видав „указ", на підставі якого там скасовано формальні вироки смерти. З цеї нагоди совєтська пропаганда, головно за кордоном, довго трубіла про „гуманність" совєтських законів. Сьогодні проголошено другий „указ", яким погрожується карою від 5 до 15 років тюрми, згл. невольничих робіт в концентраційних таборах усім „розкрадачам державної і соціялістичної власности". Рівночасно подано вже 12 осіб, які були покарані, та між якими є засуджені на 15 років примусових робіт за крадіжку риби, інші по 10 років, а ще інші на 5 років за крадіжку 90 фунтів картопель. Ясно, що цих людей заставив до крадежі голод.

СОВЄТСЬКЕ ЗБІЖЖЯ ДЛЯ РУМУНІЇ

Букарешт, 8. липня. — Хоча в самому Совєтському Союзі народ гине з голоду, сьогодні тут наспіли перші посилки совєтського збіжжя. При цій нагоді румунська комуністична преса пише похвальні гимни для Росії, порівнюючи совєтське збіжжя з „чистим золотом" та атакуючи по-бандитськи Америку за її попередню посилку муки, яка мала бути „дуже гірка".

МАТЕРІ В СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ

Москва, 8. липня. — Совєтський уряд 11 років тому був встановив відзначення для багатодітних матерей. Перший „Орден Матері-Героїні" одержали 20,746 матерей, що мали понад десятеро дітей. Другий „Орден Материнської Слави" одержали 522,733 матерей, що мали щонайменше по семеро дітей. Третю „Медалю Материнства" дістали 1,424,843 матерей, що мали найменше по пятеро дітей. Всі вони мали одержати теж відповідні грошеві нагороди.

УНЕШКІДЛИВЛЕНО КОМУНІСТИЧНУ ЗМОВУ В ГРЕЦІЇ

НА СЬОГОДНІ БУВ ПРИЗНАЧЕНИЙ КОМУНІСТИЧНИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕРЕВОРОТ. МАСОВІ АРЕШТИ В АТЕНАХ. ВТЕЧА КОМУНІСТИЧНИХ ПРОВІДНИКІВ

Атени, 9 липня. Сьогодні, між год. 3 і 5 вранці, грецька поліція перевела масові арешти комуністів в Атенах, в Пірею та інших місцевостях, попереджуючи комуністичний державний переворот, що був призначений на 1 годину в ночі, дня 11 липня. Грецький міністер публичного порядку заявив, що йому попав до рук наказ партизанського команданта Вафтіядиса про здійснення т. зв. „пляну Ф", на підставі якого комуністи в Атенах та інших містах мали захопити урядові будинки, повбивати деяких теперішніх державних діячів та доконати державного перевороту, проголосивши комуністичний уряд. Несподіваною швидкою акцією поліція заарештувала в Атенах, в Пірею та інших місцевостях біля 2800 провідних комуністів, які не вспіли втекти закордон, або в гори до партизанів. Заарештований Дімітріюс Партсалідес, генеральний секретар ЕАМ та член комуністичного Центрального Комітету і який мав грати головну ролю в державному перевороті. Усіх вивезено на поблизький остров і там вони дожидатимуть цивільного суду. Багатьом ін. провідним комуністам пощастило втекти і деякі з них опинилися аж в Штрасбурґу, у Франції. Перед акцією поліції відбулося надзвичайне засідання грецького уряду, що дав відповідні повновласті міністрові війни. Американська і британська амбасади були про все своєчасно поінформовані. Грецький міністер закордонних справ Цальдаріс перебуває хвилево у Вашинґтоні і він мав повідомити грецький уряд, що американський уряд не противиться цій акції, про яку він був повідомлений вже після її переведення та яку вважає за внутрішню грецьку справу.

КОРОЛІВСЬКІ ЗАРУЧИНИ

Британська престолонаслідниця вийде замуж за лейтенанта Филипа Маунтбаттена, грецького принца.

Лондон, 9 липня. Британський король Юрій VI — як сьогодні повідомлено — погодився на подружжя своєї дочки і престолонаслідниці, принцеси Елисавети, з грецьким принцом, лейтенантом британської армії Филипом Маунтбаттеном. Елисавета і Филип є пра-пра-правнуками британської королеви Вікторії. Весілля мало б відбутися вже, правдоподібно, в жовтні. Филип, стаючи чоловіком майбутньої британської королеви, зрікається всіх прав принца Греції. На тему королівських заручин британська преса друкує всілякі коментарі, але тільки комуністи заявилися проти цего подружжя.

ЕСПАНСЬКІ НАДІЇ НА АМЕРИКАНСЬКУ ПОЗИЧКУ

Становище Америки до Еспанії не змінене

Мадрид, 9 липня. Після перемоги ген. Франка в плебісциті минулої неділі, збільшилися еспанські надії на 200,000,000 долярів американської позички, яку тепер там вважається вже за запевнену. Американські банки, з якими еспанські представники переговорювали в справі цеї позички, мали поставити за передумову плебісцит та від його висліду узалежнювати своє рішення. Проте, в департаменті стейту у Вашинґтоні заявили, що становище Злучених Держав до режиму ген. Франка в Еспанії залишається незмінене і після плебісциту.

НІМЦІ ВІДКИНУЛИ БРИТАНСЬКИЙ ПЛЯН ЗЕМЕЛЬНОЇ РЕФОРМИ

Гамбурґ, Німеччина, 9 липня. Німецька дорадча рада в британській зоні повністю відкинула плян британського військового управління про замельну реформу в країні. Британський плян дозволяв на господарства не більше 150 гектарів, вартости не більше 220,000 марок. Німецькі соціялісти хотіли б це обмежити до 100 гектарів. Идеться про те, щоб дати місце для поселення тим німцям, яких викинено з Польщі і Чехословаччини.

ЗАНЕПАД ПРОДУКЦІЇ РУМУНСЬКОЇ НАФТИ

Букарешт, 9 липня. Продукція румунської нафти, яка перед війною занимала шосте місце в світі, переживає свою найбільшу кризу під новим прокомуністичним режимом. Не зважаючи на майже подвоєння персоналу, продукція щораз більше зменшується та грозить повним занепадом, що відбивається некгативно і на всіх інших ділянках румунського господарства.

ЕМІГРАЦІЙНИЙ РУХ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Лондон, 9 липня. Організація Політичного та Економічного Плянування проголосила сьогодні, що понад 600,000 англійців мають кінцевий плян еміграції до інших країн. В Англії, тимчасом, відчувається великий брак робочих рук, що його заповняється тепер приїздом скитальників.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.
На рік ---- $7.00
На пів року ---- $3.75
На три місяці ---- $2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:
На рік ---- $10.00
На пів року ---- $ 5.25
На три місяці ---- $ 2.75
Число в понеділка (з англійською Частиною):
На рік ---- $2.50
На пів року ---- $1.50

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.
One year ---- $7.00
Six months ---- $3.75
Three months ---- $2.00
Foreign and Jersey City Rates:
One year ---- $10.00
Six months ---- $5.25
Three months ---- $2.75
Monday's issue (with Ukrainian Weekly):
One year ---- $2.50
Six months ---- $1.50

За оголошення редакція не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПІДИЙМІМ ДУХА ЕВРОПИ!

Хоч яка нужда в Европі, але нам таки здається, що европейським народам, що витерпіли так багато через варварські тоталітарні режіми, а то й далі терплять, нині треба скорше надії на визволення з цього варварства, ніж навіть хліба. Та так є, що від часу закінчення війни ми такої надії тим народам не давали. Навіть тепер, коли заговорив президент Труман про конечну потребу допомогти Европі, а секретар стейту Маршал це ближче виснив, то як тільки піднялась буря протестів з боку комуністів, що ця допомога це американський імперіялістичний похід, звернений проти Росії, зараз урядово підкреслили, що тут мається на думці ніщо інше а тільки економічну допомогу та що вона не є ніяким вмішуванням у внутрішні справи чужих держав. Це „вияснення" Вашінгтону є повторення цього, що досі було. Як тільки коли заговорив президент чи якийсь вищий урядовець про основні людські права чи чотири свободи в світі, то зараз вияснювано, що це треба розуміти так, що було б добре, якби так всюди було. На тім кінчилось, себто кінчилось на гарних словах, а найвище на якомусь протесті, як от з приводу виборів в Польщі, Мадярщині, Болгарії й т. п.

Та найгірше, що в Америці постійно повторювано тисячами разів, що в світі можуть існувати разом демократія та комунізм і співпрацювати. Просто вмовлювано в американський нарід, що це можливе й конечне. Легко собі уявити, що діялось у цьому часі в душах тих поневолених і стероризованих людей в Европі, що є під Кремлем, чи в сфері його впливів. До них доходив щонайвище американський голос ратунку від голодової смерти, але голосу надії на визволення з совєтської тиранії вони не чули, особливо, коли судити по ділах, а не гарних словах, що є в Атлянтійськім Чартері, Чотирьох Свободах, чи різних офіційних заявах.

Дехто потішав себе тим, що Америка так мусить поступати, щоб не дразнити Росії. Та слаба це потіха, коли мати на думці таку серіозну справу, як повалення совєтської тиранії та визволення поневолених. Допера тепер зачали міркувати, що таки може прийти до війни з Росією, але тільки тому, що Росія відмовляєсь навіть від економічної співпраці та далі вимагає, щоб так було, як вона диктує. Допера тепер зачинають писати, що в таких обставинах не може бути мира в світі, бо виходить, що демократія ніяк не може зговоритись з червоним тоталітаризмом, як вона не могла зговоритись з брунатним. Ця зміна заставила вже й президента Трумана тепер сказати, що мира не буде, поки будуть існувати диктатури, а влади з народу, та як не будуть всюди здійснювані основні свободи. Та диктатори самі себе не зліквідують, а стероризовані й обезсилені ними народи не мають сили їх усунути. Що ж тут робити? Відповідь на це повинні дати демократичні потуги і то таку, яка була б проти усіх диктатур і заповідала їх упадок. Таке треба тепер сказати Кремлеві — просто й ясно.

Другий етап у міжнародних відносинах

Вже проходить два роки від закінчення війни, а миру все ще не видати. Чим більше його виглядається, тим менше надій на нього. Останні події в світі та загальне міжнародне положення обіцюють все інше, тільки не той вимріяний мир.

Всі спроби політичного порозуміння і замирення між Сходом і Заходом, а їх після закінчення війни було справді багато, скінчилися повним неуспіхом, натрапляючи завжди на ці самі „задні пляни", злу волю, недовіря та збільшені до неімовірного амбіції Совєтського Союзу. Старий англійський скептик Бернард Шо мав колись правду, твердячи, що Організація Обєднаних Держав не є жодною організацією обєднаних, а тільки розєднаних націй, що Рада Безпеки, не є радою безпеки, тільки небезпеки і т. п. На всі наради цих міжнародних організацій совєтські представники приїжджають з величезними штабами „дарадників" і співробітників, часто теж з великими скринями своєї власної водки, і вкінці виявляється, що єдиною ціллю їхнього приїзду було не допустити до будьякого позитивного висліду нарад та принагідно наговорити дурниць своїм західним партнерам.

Після цілого ряду невдачних спроб політичного порозуміння і обєднання, Америка витягнула ще останній, цим разом економічний атут. Політика, як кажуть, політикою. Вона нічого, або дуже мало дає, натомість багато бере і ще більше хоче, щонайменше таке вже наставлення до політики, такі вже оправдані, чи ні пересуди, яких не легко викорінити. Але зроблена секретарем стейту Маршалом пропозиція економічної допомоги у відбудові европейських країн справді могла стати ідеальною базою не тільки економічної відбудови, але й політичного порозуміння та співпраці. Америка, зі своїми необмеженими ресурсами та величезними продукційними можливостями пропонує Европі свою великодушну допомогу, ставляючи тільки одне застереження: щоби ця допомога була використана справді для економічної відбудови та для мирного розвитку і піднесення добробуту, а не для підготовки нової війни. Щоб мати це запевнення, Америка, пропонуючи свою допомогу, запропонувала рівночасно, щоб вона була використана після одного спільного пляну, виробленого самими европейськими країнами. Співпраця в економічній ділянці, отже спільна праця для спільного добра, могла б теж стати найкращою базою політичної співпраці, взаємного порозуміння і обєднання.

Можна було сподіватись, що европейські країни руками і ногами вхопляться за американську пропозицію, що є для них рівнозначна майже з рішальним „бути, чи не бути". І Европа за цю пропозицію справді вхопилась. Ініціятиву перебрали дві передові потуги: Велика Британія і Франція, запрошуючи рівночасно до співпраці третю великодержаву: Совєтський Союз. І тут, власне, почалося. На тридержавній конференції в цій справі в Парижі большевики повелися, скромно кажучи, так подурному, що це їх дискваліфікує остаточно не тільи як партнера в міжнародному житті, але й як людей зі здоровим глуздом взагалі. Очевидно, дискваліфікує перед світом, бо в очах самих же совєтських народів большевики могли б свою репутацію вже тільки поправити; падати нище вони вже давно не мають куди. Насамперед довго застановлялися, чи взагалі прийняти британсько-французьке запрошення, а в міжчасі їхня преса та пропаганда переїхалася по Америці за те, що тут взагалі пропонується допомогу. Мовляв, за тим усім мусить бути якийсь підступ. Большевики не можуть собі уявити, що хтось може щонебудь робити без підступу, та ще й в таких випадках, як не бере, тільки дає. Вкінці приїхали на конференцію до Парижа і з першого дня видвигнули стільки своїх „але", якби то не Америка, тільки вони давали. Конференція, очевидно, мусіла закінчитися нічим, як іде про співпрацю з большевиками.

Інше діло, що на виправдання большевиків можна б навести деякі облегчуючі обставини. Їх багато. Для прикладу: Совєтський уряд від самого початку свого сумного існування обіцює народові рай на землі, від самого початку обіцював „нагнать і перегнать Америку" і взагалі чого тільки необіцював, щоб тільки народ добре в ярмі ходив та пятирічки виконував. А тут, після трьох десятків років большевицького раю народ дальше крім пекла нічого не бачить. Тимчасом капіталістична Америка, без пятирічок без „геніяльних вождів" і без всіх обіцянок не тільки сама має і вже цілому світові мільярди долярів та мільйони тон всілякого добра дала, але ще більше хоче дати. Якже тут большевикам тепер перед власним народом стати і що сказати? Крім того, совєтські раби готові капіталістичного хліба наїстися і тоді геніяльну диктатуру пролетаріяту до сто чортів послати. Є ще і цілий ряд інших злагіднюючих обставин для большевицьких верховодів. Першусього — вони самі цілком певно мають що їсти, а народ? — смішне, для них народ тільки на те існує, щоб голодував та — як кажуть — бриндзю бив. Навіщо ж їм тут американська допомога?

В кожному разі чергова і, правдоподібно, остання спроба Америки погодити світ на конкретній матеріяльно-допомоговій базі, закінчилася такою самою безнадійністю, як і всі політичні намагання. Большевики і цим разом обернулися спиною до простягненої до згоди американської руки, в додатку звалюючи ще всю вину на інших. Большевики, треба признати, дещо розуміються на психології. Вони знають, що Америка війни не почне і з нею вони можуть короводитися як захочуть, аж доки самі не підготовляться до війни та не змусять до неї Америки. Американська публична реакція на совєтське становище до американських допомогових пропозицій виявляється в бизлічі листів до поодиноких редакцій та яка заключається менш-більш в такій думці: Не хочуть нашої допомоги? „Лет ди піпл старв", нас це ще найменше болить. Але іншу думку мають відповідальні американські кола, бо здають собі справу, що це „лет ди піпл старв" вже давно вирішили большевики. А американською ціллю є, власне, „лет ди піпл лив". Тому американську акцію в світі можна сьогодні з найбільшою точністю назвати акцією за життя народів. І не якебудь життя, але свобідне і заможне, так як воно є в Америці. Америка своєю життєвою стопою випередила всі інші країни на десятки, якщо не сотні років. Цей життєвий рівень вона може вдержати і ще більше піднести, тільки тоді, як всі інші народи бодай частинно до неї підтягнуться. І в цьому заключається єдиний „еґоїзм" в американській допомозі для світа. Її, так сказати б, скучно самій сотні кілометрів впереді перед усіми іншими і тому вона готова дати серіозні і цілющі долярові уколи теж іншим змагунам, щоб швидше за нею підбігали. А большевики не тільки самі відмовляються, але ще й іншим не дозволяють.

Большевицьким становищем до американських допомогових пропозицій закінчується перший період післявоєнних міжнародних відносин, іменно, період необхідности співпраці зі Совєтами. В ньому західні союзники — як кажуть — по лавці не посунулись, щоб до такого самого і Совєтів не запросити. Панькалися, цяцькалися і носилися з большевиками, як баба зі ступою, аж доки большевикам цілком не перевернулося в голові і вони почали явно кпити собі зі західних союзників та злочинно спекулювати на їх угодовстві і миролюбстві. Паризька тридержавна конференція, зглядно її заломання з вини Совєтів, цей період закінчила і почався другий, іменно — як це схарактеризував британський секретар закордонних справ Бевин — зі Совєтами, або без них, отже без Совєтів. Західні держави здійснюватимуть свою програму мирної відбудови без участи большевиків. Черговим кроком в цьому напрямку була б теж необхідність відповідно „переделати" схему і систему Організації Обєднаних Націй.

Результат цього другого періоду теж не важко передбачити. Бо большевики не тільки що з ласки союзників захопили половину багатої в продукти Европу та замкнули до неї доступ іншим країнам, але починають — як виходить з останніх повідомлень — теж явно протиставитись західним намаганням у відбудові. Логічним вислідом цього мусить бути третій період, іменно — проти Совєтів.

Четвертий період вже був би без Совєтів, але не тому, що вони не хотіли б, тільки тому, що їх вже не було б.

Домагання пенсії на старі літа

Закон про суспільне обезпечення (Сошел Секюріті) існує ледви 12 літ тому багато людей, що вже вплатили якусь частину своєї платні до фонду суспільного обезпечення, не користають через незнання з його добродійств, хоч мають до цього право.

Найбільше ще знаною є постанова про виплату обезпечення на випадок безробіття, бо безробіття трапляється пересічному робітникові. Зате виплатою пенсії на старі літа мало хто інтересується, як довго людина працює й побирає платню. Аж як чоловікові не стане сил до дальшої праці, тоді щойно він пробує дістати старечу пенсію і тоді чато довідується, що він міг уже давно діставати платню на старі літа, але з неї не користав, бо не знав як. Буває, що не лише чоловік не використав платні, але вона йому ще й пропала за минулі літа, або навіть зменшилася відповідно до того, кільки років чоловік занедбав побирати пенсію.

Від 1935 року, коли то ввійшов у життя закон про суспільне забезпечення, багато людей постарілися, тобто покінчили 65 рік життя й тому повинні заінтереусватися своїм правом до старечої пенсії, хочби навіть дальше працювали. Службовики й урядовці в бюрах Сошел Секюріті не лише покликані до цього, щоб людям виплачувати пенсію на жадання, але теж і до того, щоб давати поради кожному, хто до них у таких справах звернеться. Тому кожен громадянин, який покінчив 65 літ життя, хай негайно звернеться до бюра і провірить, чи припадково йому не належиться стареча пенсія, хочби він навіть ще працював. Бо бувають такі випадки, що чоловік заробляє, а попри те дістає ще старечу пенсію.

Найбільше помилок роблять жінки, які не мають ще 65 літ життя і тому вони не стараються за старечу пенсію. Міжтим таки їм платня належиться і вони можуть її використати на своє утримання і своїх дітей, хочби — повторяємо — не мали 65 літ життя.

Щоб хоч поверховно цю справу обговорити, наведемо деякі постанови закону і подамо приклади для лекшого розуміння справи. Треба лише пильно слідкувати за цим, що буде сказане, бо це написане на підставі вияснення знавців.

Хто дістає платню чеком від працедавця, хай добре приглядається, чи працедавець відтягає 1% з його платні на Сошел Секюріті. Звичайно людина не звертає уваги, на що відтягають йому якусь частину платні, а це може бути зі шкодою для неї в пізнішім віці. Приклад такий: у Ню Йорку були деякі підземні залізниці у приватних руках і тоді робітники платили до фонду суспільного обезпечення 1% своєї платні. Коли місто перебрало перевозові підприємства у свої руки, тоді робітники перейшли на міську платню, від котрої не стягається Сошел Секюріті, бо місто має свій пенсійний плян. Отже, як службовик хотів дістати старечу пенсію з фонду Сошел Секюріті, — а мав тоді уже 67 літ життя, — показалося, що він міг побирати старечу пенсію і дальше працювати в міськім підприємстві. Тому, що він не зголосився в час, він стратив старечу пенсію за два роки, а крім того його фонд зменшився, бо він недоплачував до нього через два роки. Цей приклад повинен вистарчити для зрозуміння. Може ще бути таке, що чоловік покине працю в якомусь підприємстві по 65 році життя і отворить свій власний бизнес. Тоді він може діставати старечу пенсію і мати дохід з власного підприємства.

Загальні засади для побирання старечої пенсії такі: Заки хтось дійде до 65 року життя мусить одержати платню найменше $50 на чверть року, починаючи від 1937 р., а теж найменше впродовж шість кварталів. Під словом „квартал", треба розуміти три місяці, які становлять весну, літо, осінь та зиму, а не місяці відірвані від себе. Від тої платні працедавець мав відтягати 1% на старечу пенсію. Коли робітник не платив нічого зо своєї платні до фонду суспільного забезпечення, то він не має права до старечої пенсії.

Як чоловік має жінку, то хоч він самий побирає старечу пенсію, вона теж має право діставати окремо старечу пенсію, але лише у висоті половини пенсії чоловіка, коли вона сама дійде до 65 року життя. Одначе, щоб жінка мала право до

(Докінчення на стор. 3-тій)

Ол. Луговий. Права застережені.

Дажбожі Внуки

I.
НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

70)

У дрібних напастях минуло пять літ. Бідаки-гомстедники працювали, рук не покладаючи. Доня від батьків не відставала, ні в роботі, ні в науці, на красуню виростала. Сусіди родину пізнали, помагали по сусідськи. На бідацьку доню, шіснадцятьлітню, вже й хлопці зглядалися. Багацька виросла на дебелу бабище, перезріла, а ніхто й на маєтки не ласився. Шостого року, багатієві наче на злість, бідацька дочка скінчила девятий „ґрейд" — поблизу засновано десятьклясну школу, її батьки купили другу фарму, від своєї через дорогу. Власник, англієць, вибирався десь в південне Онтеріо. Та коби купили саму землю, а тож всі будівлі, худобу. І то все за тринадцять соток! Сусіда-багатія трохи грець не вхопив зо злоби й заздрости... Та як же він посмів? Та ж та фарма йому ось як придалася б! Просто без ножа зарізав!

Нічого діяти! Ніколи до бідаків не заходив. Тепер доброго вдаючи, пішов. Вісім і девять соток клав за гомстед, — надто хотілося свою секцію заокруглити! Господар, відомо, за пять літ доложив там не мало праці, сотку акрів вже засівав. Знов же, долинки на сіно, акрів двадцять пасовища. Не схотів багацьких намов слухати. Відмовою ніж запхав у саме серце... Просто світу багач не побачив! Не ходитимувь драполази по „його" землі!

В зимі з доброго дива згоріло у бідака три купи соломи. Під весну — хтось проколов вилами дві корови, дорізати довелося, злогадувалися, чиїх рук то справа! Їздила й поліція, та доказів ніяких!...

На весні того року, Наталка, вже вісімнадцятьлітня красуня, скінчила десятий ґрейд. Дівчина здібна, пішла чутка, що бідак вчитиме одиначку у місті. Була вона з батьком і матірю на весіллі Ростислава й Ірини. Але через тиждень по весіллі Боровика знайдено на полі неживого, потолоченого кіньми, подряпаного боронами. Коні старі, вивчені, не могли господаря життя позбавити! Але у безлічі ран по всьому тілі розберися, яка рана від чого походить? Коронери ствердили смерть від нещасливого припадку. Божа, мовляв, воля! Нещастя сталося.

Молодята довідалися про випадок вже як Боровика поховали. Їх батьки саме тоді відпочивали у Національному парку. Так справа й призабулася...

Мати з дочкою далі біду від себе відпихали. Мати по господарству — дочка в полі. Мусіла Наталка закинути мрії про дальшу науку. Сусід вичікував. Проминуло кілька тижнів без ніякої шкоди. За те внадився багач з намовами — продати йому обидві фарми. Де молодій дівчині в полі працювати? Він дав би дві тисячі, нехай би обі їхали до міста на лекший хліб! З двома тисячами бизнес можна розпочати, або хату купити й з ренту жити. З засівом — накидав три сотні. Одначе, натрапила коса на камінь! —

Хто раз пустився на шлях злочинів — за них поплатиться, раніше чи пізніше! Не думав багач, що відплата за злочини зовсім близько, у його таки хаті.

З весни працював у багатія хлопець-еміґрант, років так 20, чи може більше з рік. Робітник працьовитий, розумний, біда добра й грамотна. Багацька дочка зачала на нього не на жрт заглядатися, не з любови якої, а так, з безділля. Хліб шкіру підїдає — от, з роскоші й дуріла. Вона й батьки давно вже виглядали якого адвоката, дентиста. болай учителя, чи бизнесмена собі на зятя й чоловіка. Такі женихи під плотами не валяються, отже... Адвоката коли то ще Бог пішле, а вона років десяток вже не дармувала. Їздила по танцях, вертала часом з чорними окулярами, мовляв, раптом заболіли очи... А тут гарний, молодий хлопець під боком! Світу вжити можна й з наймитом! Скільки то вже вона з різними возилася? Сама їх не памятає!

На біду робітник у її бік не дивився. Помилилася дівуля адресою. Хлопець працював сумлінно, не знав ні свята, ні неділі. А діставав платню по пів доляра денно. Мізерний зарібок, але що діяти?... Хоч руки не раз зо зневіри опускалися — не зважав. Пропрацює до снігу — все сотня буде! У жнива, може по півтора денно діставатиме. Налетить десятка-дві більше. Скінчилася сітьба. Багач урвав з платні пятку місячно. Хоче, може працювати за десятку — ні — так з Богом, Параню! Подумав еміґрант — і зістався! Йти нема куди, хіба до міста на допомогу. Не всякий, знов, за допомогами вганяє...

Працюючи в полі — не раз бачив він сусіда. Того дня, коли Боровик загинув — господар післав хлопця у кут північно-східної чвертки на цілий день корчувати. Опісля бачив не раз дівчину. Ні разу, чогось, не довелося їм зустрінутися коло плота чи межі. У дома з ним не дуже розмовляли. Поганого про господарів хлопцеві не приходило до голови. Ну, скупарі, горді на своє майно темняки. По смерти сусіда розпитував якось раз про дівчину у господаря. Той визвірився — не за те йому платить, щоб на ворон розглядався. Не радий, що чіпав біду!...

(Дальше буде).

Проф. Петро Ковалів

СОБОРНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

(2)

II.

Раніше ми вказали вже на те, що літературна мова, як реальна одиниця національної мови, є загальною мовою для всієї нації. Тепер скажемо більше: літературна мова — єдина, **соборна** мова нації. „Для одного народу єдина літературна мова" — таке є гасло, що його дотримується й має дотримуватись кожна нація, незалежно від того, чи посідає ця нація одну суцільну територію, чи розкидана вона силою історичних і політичних чи економічних обставин по різних просторах світу. Всюди, хоч би де були люди тієї самої нації — чи в Америці, чи в Англії, чи в Европі — всюди об'єднує їх у монолітну національну цілість їх спільна, єдина літературна мова.

Соборна літературна мова надає своєму народові всенаціональної єдности, де б він не жив і до якої б держави не належав. Нація не може мати двох літературних мов, отже й двох національних культур, а лише єдину мову, єдину національну культуру. Коли б припустити, що якась нація могла б мати дві або й більше літературні мови, тоді ми мали б справу не з літературними мовами, а з сурогатами літературних мов. Такі літературні мови не були б повноцінними, бо не мали б вони тієї основної ознаки, яка їм дає права літературности, — ознаки **загальности.**

Єдина, соборна літературна мова визначає собою єдність народу. І коли трапляється так, що якась нація тимчасово розривається штучними політичними кордонами, то це означає, що розривається й літературна мова. Але це не означає, що утворились дві літературні мови, як не означає й те, що нація, поділена штучними політичними кордонами на дві чи більше частини, розпалась на дві чи більше нації. Нація продовжує жити своїм спільним національним життям в обох своїх чи більше складових частинах, користуючись єдиною, соборною літературною мовою.

Єдина літературна мова в таких випадках може тільки підпадати під вплив культури того народу, що з ним стикається дана частина нації. Тоді літературна мова цілої нації втрачає деяку зовнішню цілість, але в своїй основі вона все ж таки залишається неподільною, єдиною, соборною літературною мовою єдиного народу. Це основний закон, що йому підлягає розвиток всіх націй і всіх літературних мов.

Ми знаємо з історії багатьох націй, що їх літературні мови послужили навіть чинником об'єднання національної розпорошености. Так, наприклад, в Німеччині писана літературна мова лягла в основу творення нової держави. В Америці з окремих англійських говорів утворився американський **койне** (спільна мова), як основний чинник життя нової американської держави. Очевидно, в свій час і російська мова, силою нав'язана українському народові, відограла таку ж централізаторську ролю, а українська мова з цих же причин була позбавлена прав літературности. Таку ж ролю в свій час відограла в Галичині і польська мова, залишивши значну познаку і в українській мові.

Питання єдности української літературної мови заслуговує на окрему увагу, бо воно впирається в існування двох окремих культурних центрів, що віками витворювались в силу тих історичних обставин, що їх пережила українська нація, штучно поділена політичними кордонами на дві частини.

Якась примхлива доля склалася для української нації та її літературної мови: з одного боку, вона була поділена на довгі роки польським і австрійським кордонами, через що й гальмувався розвиток єдиного національного організму; з другого боку, та менша частина української нації, що перебувала під польсько-австрійським урядуванням, відограла велику історичну ролю в збереженні скарбів української національної культури в ті часи, коли в східній частині української національна культура зазнавала жорстоких утисків і переслідувань.

Галичина не вперше в XIX столітті виступає в ролі захисного куточка, де могли знайти собі на якийсь час притулок культурні і громадські сили з усієї України. Таким притулком чи резервуаром для України була Галичина ще в XIII. ст., „захистивши перед татарами недогарки старої нашої культури". Перед вела вона і в кінці XVI століття, коли довелось обороняти українську національність від полонізації. Стала вона притулком для української культури і в XIX столітті, заопікувавшись українським письменством, що терпіло від російського самодержавія.

В чім же річ? Чим це пояснюється?

Це пояснюється тим, що Галичина, хоч і переживала деякі труднощі національного розвитку, а проте перебувала в багато кращих умовах, ніж Наддніпрянщина. Вона не зазнавала таких крайніх утисків і через те не здалась на ласку сусідів, а заходилась власними силами будувати свою національну культуру. Зусиллями власних культурних сил вона виробляє українську літературну мову, що стала мовою школи і публіцистики, практичного і громадського життя. Дуже знаменним є той факт, що рідна літературна мова запроваджується в школі, починаючи з нижчої і аж до вищої, університетської.

Мавши літературну мову, Галичина взагалі мала можливість цією мовою розгорнути широку культурну діяльність. Розвивається красне письменство, поширюється періодична преса, науково-популярна і публіцистична література для народу тощо.

Велику наукову працю розгорнуло Наукове Товариство ім. Т. Шевченка, засноване в 1870 році на кошти українців-наддніпрянців, своїм обсягом і характером роботи заступаючи Академію Наук. Тут видавалися два поважні органи: 1) „Записки Наукового Товариства ім. Шевченка" і 2) „Літературно-Науковий Вісник", що з 1907 року став навіть виходити в Києві.

Отож з такими культурними ресурсами Галичина зустріла наказ 1876 року про заборону української літературної мови і зараз же простягла руку допомоги своїм братам по той бік Збруча. Львів стає спільним культурним центром, а також і спільним центром розвитку української літературної мови. Майже протягом 30-ти років українська літературна мова розвивалася під значним впливом західньо-українського діялекта, переповненого значними архаїзмами і полонізмами.

Тільки з 1906 року, як українське слово здобуло деяке полегшення, на Наддніпрянщині почала заявлятися місцева преса. Видаються свої газети: „Громадська Думка", „Рада", „Рідний Край" та інші. Друкуються художні твори. Всі часописи видаються уже своєю наддніпрянською мовою, навіть своїм правописом.

Таке розмежування дало підставу декому з учених твердити про існування навіть двох літературних мов: українсько-австрійської й українсько-російської. Проти цієї двомовности рішуче виступив тоді Михайло Грушевський. Він убачав порядок у тому, щоб наддніпрянці і галичани пішли на обопільні філологічні поступки й виробили компромісовий, середній тип літературної мови.

Але ці домагання Грушевського, через відсутність обопільної згоди між представниками галицької і наддніпрянської інтелігенції, не мали успіху. Навпаки, почалася завзята полеміка між обома напрямками, набираючи іноді навіть гострих форм.

Оборонцями чистоти й правильности української літературної мови виступили: Б. Грінченко, Н. Левицький, Ів. Стещенко та інш. Але, на жаль, ці виступи здебільшого не мали в своєму ґрунті наукових основ, а більше базувались на субєктивних уподобаннях.

Найбільшу увагу привернув до себе різкий виступ письменника Нечуя-Левицького в брошурі „Криве дзеркало української мови", виступ, скерований проти М. Грушевського. На боці Грушевського став Ів. Стещенко, що в своїй брошурі „Про українську літературну мову" (Київ, 1912) піддав гострій критиці всякі безпідставні спречання про мову, бо ці спречання йшли тільки на шкоду розвиткові української літературної мови і української національної культури. М. Грушевський правильно визначив, що й сама система заборони створена була російською керівною бюрократією з метою протиставлення українському рухові в Галичині і скерована була на те, щоб розірвати звязок між Україною російською і Галичиною.

І це дало свої наслідки. Та велика культурна праця, яка провадилась в Галичині, дуже далеко стояла від національних інтересів наддніпрянських українців, вихованих в дусі російської культури. „Наддніпрянські українці, — пише Ів. Стещенко, — до галицької літературної мови в 70-80 роках поставились з усмішкою. Їм вона видавалась дивною й неприродною, бо для своєї щоденної потреби вони мали мову „народню", а для службової — російську літературну мову, якою вони й розмовляли, як розмовляє дехто й по цей день. Справа національна галицька здавалась їм чужою".

Не було ще цілковитого усвідомлення національної єдности серед української інтелігенції і на початку XX. ст., коли відкрились ширші можливості кувати спільну долю національного життя всього українського народу.

(Кінець буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

„ГУД БАЙ" — БО ЮЖ ЇДУ ДО КАНАДИ.

Американський делегат на Словянський Конгрес до Білгороду мав дістати атак сліпої кишки, та й йому мало що лишилося до сказання з цього то конгресу, бо до свого села відмовився їхати, а в Радянську Україну большевики не пустили. Тож той редактор від „Щоденних" запросив якогось там редактора з Вініпегу, щоб здав звіти і на „сироти" назбирав грошей. Отже, тут приїхав Матвій Шатульський, котрий обїхав, де вдалося, місцевости, та й так пробував „зробити карієру" в Америці, за допомогою „українських" лапацонів.

А що в Ню Йорку відбувалася, ніби, краєва конвенція якогось там запомогового союзу, так Матвієві дали слово, щоб ніби, як канадієць, попращав цих делегатів, які там були. Тим більше, що той Матвій збирався по виїзду в Канаду. Отже Матвій прощається:

Браття і сестри! Як вже знаєте, що я юж пустився назад в Канаду, до Вініпегу. Отже, я так як би юж їхав.

Скажу вам тут тайно, що я і мій спільник зовсім не задоволені нашом поїздком по ваших вічах. Не умієте збирати фондів. Як би не наша канадійська тактика, то, в тайні кажу ще раз, був бим з порожними руками і зо встидом вертався там, звідки приїхав.

Ось вам канадійська тактика і тайна: У Філаделфії і ще в одній місцевості, то нігерська дівчина виратувала ситуацію. Як? — поспитаєте. Ось тайна: В Філаделфії на 20,000 українців, на моє віче прийшло десь около 80 штук. Я побачив що біда, та давай засунув їм ось такої. Як я був у Львові, то там прибігла до мене нігерська дівчина і так вам по нашому говорила, що очам своїм не вірив — чи це мала нігерочка, чи привид. А дальше, ця нігерочка просила мене, щоб я її маму віднайшов, бо вона не має мами. Дивлюсь, а присутнє жіноцтво вже плаче. Коли почали плакати за нігерочкою, а товариш Князевич як на команду — давайте на сироти, на молоко для них! Ви чули як Матвій Шатульський розповів за ту малу нігерочку, як вона по українськи говорила і просила, щоб М. Ш. знайшов її маму? Тож дайте, не минайте, — і так ми троха справили положення.

Незадовго мене тут не буде, я юж поїду до Канади, бо там ще багато фармерів і робітників, які не чули про мою зустріч з нігерською дівчиною, а декотрі канадійці теж люблять плакати так як філадельфійці. Ось, там в кутику — певно філаделфійська сестра-делегатка сидить і плаче. Бачите, то по плачу пізнати людей.

Сестри делегатки чомусь заговорились, а предсідатель гримнув молотком і промовив — ціхо сестри, тут брат Шатульський докінчує „спіч", бо йому скоро час їхати в Канаду.

Шатульський дальше продовжує:

Браття і сестри! За послідних два і пів днів ви мали нагоду вислухати до яких сорок докладів, рефератів, привітів і проче. Я дуже уважно слідив, як то в Америці наші люди шанують своїх спікерів і лекторів. Я виніс не дуже то добре враження, бо зауважав, що не всі ви добре слухали, що тут говорилося. А то була наука, велика наука. В нас, в Канаді, наші члени ціхо сидять як спікер дає їм освіту, а тут, то було замішання, а ось тамта сестра делегатка (не знаю назви її) чомусь про фракцію почала плести дурниці, ледви що брат секретар заткав їй писок. Це страшно подумати, що тут на цій галі, хтось про фракцію споминав. Не вірте тій сестрі, бо в нас (у вас) все благополучно, а від тої фракції то стережіться, як якого яршиницю. Ви розумієте, що то є фракція? Це свинство, котре треба посилати між націоналістів, а не тут, між поступовими.

Між делегатами знова замішання, бо як один висказав: тут маємо справи, а брат Шатульський нам дурниці сабанчить. Предсідатель молотком об стіл, — ціхо, ціхо, прошу вас сестри і братя. Брат Шатульський ось ще півтора мінути і юж їдуть до Канади, аж до Винипегу.

Так, брат предсідатель вгадав, — я юж їду, і тут на закінчення ще раз опімну за ті сорок привітів, рефератів, на різних мовах і різними людьми. Нас, українців, люблять нігерські лідери, жидівські лідери, поляки, словаки, товариші русскія, бо ж тут витали вас. Але ось вам моє послідне слово, щоб ви на будуче теж посилали своїми делегатами привіти тим всім, що вас витали. Бо можуть назвати вас антисемітами і проче.

Прощавайте братя і сестри, лишаю вам привіт для найбільшого в Америці лідера, редактора і історичного письменника, вашого і нашого — рідного брата Михаїла Ткача, котрий тепер терпить боли, може мучиться в шпитали, бо ж його оперували на сліпу кишку.

Я скінчив, покланяюся вам і тов. Михаїлови Ткачови, бо юж їду до Канади, аж до Винипегу, мушу спішитися. „Гуд бай".

Брехня, ще раз брехня, один з делегатів запротестував. М. Т. не має операції ані сліпої кишки. Він боявся тут прийти, бо ми маємо добрий запит до него, про його поїздку до Білгороду. Сховався, а нам юра сунуть свої і канадійці.

Сідай, сідай, предсідатель розлютився, і націоналістом прозвав того делегата.

Залізна куртина скоро впала аж до підлоги.

Гр. Жуків.

Домагання пенсії на старі літа

(Докінчення зо сторони 2-гої)

старечої пенсії на підставі подружжя, вона мусить бути замужна за чоловіком три роки перед тим, заки він почне побирати пенсію або мати з ним діти.

Коли жінка повдовіє перед 65 роком життя і має малолітні діти, то вона дістає платню для дітей і для себе без огляду на те, кільки їй літ, доки діти не покінчать 18 року життя. Як діти покінчать 18 літ, а мати ще не має 65 літ життя, тоді вона перестане побирати пенсію, а дістане її наново, коли покінчить 65 літ.

Коли жінка працювала і платила Сошел Секюрити, вона має право побирати свою власну старечу пенсію, без огляду на те, чи її чоловік дістає платню. Одначе, як би вона була вдова і діставала пенсію по чоловіці, то вона тратить цю пенсію, коли вийде вдруге замуж.

Повижчі постанови це тільки вказівки, якої пенсії може сподіватися робітник та його рідня, коли він платив суспільне забезпечення. Та памятаймо, що це є складна справа, тому найкраще шукати поради у відповідних урядовців негайно після покінчення 65 року життя, і то теж ітоді, як чоловік не думає покидати праці. Часто можуть зайти такі випадки, що можна мати право до старечої пенсії а в додатку можна шукати платної роботи, від котрої не платиться суспільного обезпечення. Отже заінтересовані повинні шукати інформацій заздалегідь про те, що їм належиться, а в згаданих бюрах дістануть цілком певно добру інформацію без ніякої оплати, бо ці бюра є на те, щоб такі інформації давати. Як хто не знає, де є це бюро у його околиці, хай піде на пошту і запитає, а там йому подадуть точну адресу.

ЯКЩО БАЖАЄТЕ ДІСТАТИ ТАКЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ, ЯКЕ БУЛОБ ПЕВНЕ ТА МОДЕРНЕ, А ЗА ЯКЕ ТРЕБА ПЛАТИТИ *НИЗЬКУ ОПЛАТУ*, ТО ОБЕЗПЕЧІСТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ СОЮЗІ.

Український автор у французькій оцінці

(Ілько Борщак)

Україніка. "Bulletin Critique du livre Francais" T. II. Nr. 1 1947 згадує на стр. 34-35 під числами 2806 та 2807 про нові праці Ілька Борщака, опубліковані французькою мовою в збірнику французько-української Бібліотеки.

Перша книга це тюремний денник з 1940-1941 рр. під наголовком "Huit mois a la Sante" — „Вісім місяців в (тюрмі) Санте". Тюрма ця заснована німецьким гестапом після окупації Франції. Рецензент висловлюється в своїй рецензії про Іл. Борщака, як про українського патріота, який по першій світовій війні осівся у Франції, де викладав у школі орієнтальних мов.

В 1940-1941 рр. був заарештований німцями та кинутий в жорстоку тюрму „Санте". Просидів там вісім місяців. В тюрмі пише денник про свої тюремні переживання, та про стрічу в тюрмі з видатними французькими державними діячами, членами „резістансу". Подає теж в своїм деннику вісті тайної французької радіовисильні „Радія-Санте". Спомини ці знаходять велике заінтересовання серед французьких читачів.

Книга видана в 1946 р., формату 18, 5x12, стр. 196. Ціна 130 фр. фр.

Друга книга Ілька Борщака — це праця про Митрополита Андрея Шептицького п.н.: "Un Prelat ukrainien, le Metropolite Cheptyckyj". Вона має на меті познайомити французького читача з великим значінням Митрополита Шептицького для українського народу, від його назначення в 1900 р. Галицьким Митрополитом з осідком у Львові, як Голови Української гр.-кат. Церкви. Автор пояснює, що українська греко-католицька церква, звана теж уніятською, є католицькою церквою слов'янського обряду. Митрополит походив з шляхотського роду, графів, уродився в 1864 р. Ціле своє життя був горячим патріотм та захисником українських прав проти сваволі польського правління над українським народом. Був він рівнож борцем за відновлення соборности української Держави, зацо був на засланні, як царський вязень. Помер в 1944 р. у Львові, де похоронено в мавзолеї катедри св. Юра.

Рецензія замічує, що ця коротка біографія Митрополита Шептицького творить цінний вклад для історії політичних та релігійних проблем Східної Европи за останнє півстоліття. Книга видана в 1946 р. має 56 стор. формату 18, 5x12 зі світлинами Покійного Митрополита. Ціна її 100 фр. фр.

Осок.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

• • •

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

7601. Соловей Івана і Якова, Матусевича Михайла з с. Зарічани, Волковиск, від Соловей Миколи.

7602. Кирика Степана з села Миків, Сянік, від Антонів Марії.

7603. Комарницький Ростислава з с. Молода, Дубно, від Зайчук Митодія.

7604. Громика Михайла з с. Теснова, Бобруйск, від Бруєвич Марії.

7605. Флейтута Степана з с. Кливанівка, Збараж, від Флейтута Евгена.

7606. Середа Гарасима, Рибокін Дмитра та односельчан зі станиць Поповичівки і Хмельницької на Кубані від Лен Григорія.

7607. Нестор Петра, Сидір Катерини, Сорочак Василя, Сух Петра з с. Конів, Добромиль, від Кущ Івана.

7608. Шкутяк Анни з с. Мокроти, Жовква, від Шкутяк Марії.

7609. Гривняк Михайла з с. Кальниця, Лісько, від Брин Луки з с. Суковате.

7610. Васильків Федора і Гондзяка Івана з с. Хащів, Турка над Стрийом, від Уштан Андрія.

7611. Петрошак (Дрегинич) Анни з с. Хащів, Турка, над Стрийом, від Повлюх Катерини.

7612. Гінда Миколи з с. Монастирець, Сянік, від Дзюбинська Степанії.

7613. Борсюків Сверидона, Корників Данила, Шараїв Сверидона і Атрошкіна Андрія з повіту Гомельського від Золтаний (Кошелевич) Івана.

7614. Буланович Андрія з с. Теснова, Бобруйськ, від Буланович Антона.

7615. Калимон Петра, Юрковського Івана з с. Репет, Сянік, від Рад Василя.

7616. Салацька Тайки і Марії, Баран Івана з с. Кальниця, Сянік, від Жидик Василя.

7617. Патала Василя і Параски, Гайдан Татяни з с. Середнє Велике, Сянік, від Патала Осипа.

7618. Когут Григорія з с. Лиця, Турка, від Когут Параски.

7619. Сойко Ілька, Сойко (Струга) Евдокії, Сойко Катерини, Копиток Олександра з с. Будків, Бібрка, від Горошко Степана.

7620. Сікроський Михайла з села Малий Желехів, Камінка Струмилова, від Грицько Андрія.

7622. Ляхович Евгена з с. Бунів, Буськ, від Жмуркевич Степана.

7623. Чех Антона з с. Синидуби, Дубно, від Чех Володимира.

7624. Барник Марії і Бич Марії з с. Блоница Руська, Березів, від Возняк Василя.

7625. Мельничук Микити, Федорчук Одарки з с. Гребенівка, Староконстантинів, від Баанюк Татяни.

7626. Чорноокий Петра і Козачка Петра з с. Угорники, Товмач, від Іванців Дмитра.

7627. Дьордія і Андрія Більцан з с. Виженка, Сторожинець, від Клим Івана.

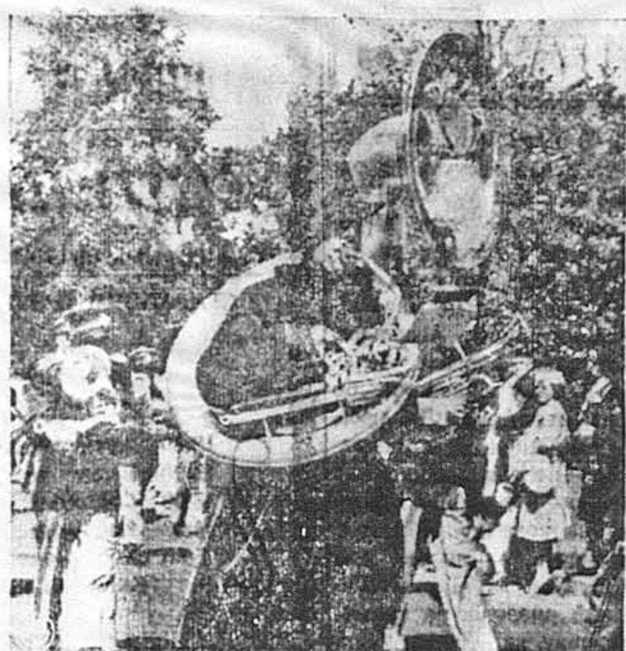
7628. Плугатор Михайла з с. Вільшаниця, Товмач, від Гудима Марії.

7629. Хруща Петра з с. Прилука, Сянік, від Фелаш Івана.

7631. Зборовська Марії з с. Согорів Горішний, Сянік, від Осахло (Попович) Софії.

7632. Степанчак (Домча) Анни з с. Бобрівка, Ярослав, від Степанчак Анни.

7633. Робак (Когут) Анни і Голубович (Когут) Катерини з с. Охримівці, Збараж, від Добровольський Степана.

З МАРІЙСЬКОГО КОНГРЕСУ В ОТАВІ. Перед нами католицький монах, що грає на саксофоні, очолюючи молодечу Банду Найсвятішого Серця з Сорель у Квебеку, Канада. Банда грала в часі одної з процесій, влаштуваних в чсі Марійського Конгресу в Отаві, який недавно відбувся при участі 800,000 вірних.

7636. Лазарович Михайла і Урбанович Миколи з с. Березів, Коломия, від о. Стефанів Володимира.

7637. Долгалевич Иохима Кондратович з Кривого Рогу від Гаркуша Віри.

7638. Чахарівська Катерини (Фелинська) від Ярош Ірини з Любліи.

7639. Мазур Марії (Свенціцька) з с. Кловенці, Копичинці, від Мирон Марії.

7640. Батючок Івана з села Двірці, Жовква, від Кмита Івана.

7641. Левандівський Максима з с. Ковтів, Золочів, від Левандівський Андрія.

7642. Онищук Віллі з села Бергоміс, Буковина, від Грекул Стефанії.

7643. Теодорович Антона, Саламон Володимира, Евгена і Андрія з Бібрки, Стефанівський Станислава від Теодоровича Михайла.

7644. Рахвальський Стаха з с. Дзвиняч, Заліщики, від Сохацький Григорія.

7645. Ковальський Михайла, Панька і Адама з с. Дуброва, Калуш, від Романів Володимира.

7646. Макар Марії (Бутрин) з с. Гаї за Рудою від Гусак Ярослави (Збир).

7647. Поплавська Ірини (Козуб) з с. Байківці, Тернопіль, Шулик Семена від Козуб Миколи.

7649. Сподарик Феськи з с. Диниська, Рава Руська, від Вітишин Степана.

7650. Гринишин Теодора з с. Дмитровичі, Мостиська, від Строцак Михайла.

7651 а) Тригуб Мотрі з с. Ботелка, Турка, від Гринько Катерини.

7651 б) Шалабавко Клімки з Турки від Шалабавко Володимира.

7653. Гарас Михайла з Буковини від дд-ра Проців Антона.

7654. Ключник Миколи з с. Болестрашичі, Перемишль, від Ключник Осипа.

7655. Станович (тета) з села Довге, Дрогобич, від Станович Івана.

7656 а). Яблонський Францішка і Марії з с. Монастир, Ярослав, від Матина Иосифа.

7656 б). Мевкало Івана з с. Лавочне, Стрий, від Мевкало Андрія.

7657. Божик Івана з с. Річичани, Городок, від Божик Володимира.

7658. Кучера Фени з с. Береги Гор., Сянік, від Кучера Василя.

7659. Олійник Дмитра з Золочева, Захарчук Петра з села Бунишева, Золочів, від Олійник Стефанії (Захарчук) і Володимира.

7660. [illegible] Івана, Анни, Осипа і Марії з Тернополя від Лучків Стефанії (Вишневська).

7661. Левицький, Ілечко Дмитра з с. Брониця, Дрогобич, від Ілечко Андрія.

7662. Болеста Петра від Болеста Михайла зі Стрия.

7663 б). Савкулич Катерини (Жовнір) і Юрка від Савкулич Михайла.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

В запитах просимо конечно подавати **групу і число.**

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Толідо, О. — Коли іде про опис цього, що діється на українських землях, треба надсилати редакції оригінальні листи, які по переглянению на бажання звертаємо. Інакше не поміщуємо. Надіслане (без підпису!) ми прочитали і воно цілком правдоподібне, бо про таке пишуть теж інші. В таких випадках нам найважніше мати факти, бо які є большевики, а зокрема, як вони відносяться до релігії, це вже загально відоме. Майте на увазі, що уряд в Польщі теж большевицький. Це дуже можливе, що в даній місцевости саме тих, що тоді були в церкві, вивезли.

А. С., Ню Бритен, Конн. — Ми дістаємо часописи з української скитальщини і використовуємо їх, оскільки це можливе. Описів про закінчення шкільного року там багато, бо такі закінчення відбувались по всіх таборах. Лист прочитали. Дуже гарний. Вартує тих людей спровадити. Теж і вірш милий.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 25. червня 1947 р. померла в 56. році життя

ТЕКЛЯ СТАНЬКЕВИЧ,

довголітна членкця Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 216 У. Н. Союзу в Вест Пулман, Шікаго, Ілл. Покійна походила з села Ператин, повіт Радехів. Полишила в смутку мужа Анусима, 3 дочки: Катерину, Антоніну, Марію і сина Фреда, та 4 внуки. Похорон відбувся в суботу, 28. червня. — В. Й. П.!

А. Синіцька Заготинець, секр.

Дня 13. червня 1947 р. помер

МИКОЛА ДЕНИС,

довголітний член від. 345 У. Н. Союзу в Мінеаполіс, Мінн. Покійний був добрим працівником для народної справи і добрим членом. — В. Й. П.!

П. Андрушак, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Піврічні збори Бр. св. Стефана, від. 221, відбудуться в неділю, 13. липня, в 12. год. вполудне, в Домі Відділів У. Н. Союзу, 843 Н. Вестерн Еве. Тому, що є важні справи до полагодження, всі члени й членкці обовязково повинні явитись на збори. Будемо роздавати чеки-дивідунду. Прийдіть на збори і заберіть собі ваші гроші. — Ф. Васильовський, предс.; Д. Максимюк, кас.; Т. Шпікула, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Збори Тов. ім. С. Петлюри, ві. 189, відбудуться в неділю, 13. липня, в год. 1:30 пополудні, у Поступовім Американсько Українськім Клюбі, 1938-40 Джермантавн Еве. — І. Кончак, пр.; М. Харамбура, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Повідомляємо членів Тов. ім. Дмитра Вітовського, від. 375, що місячні збори відбудуться в суботу, 12. липня, в год. 7:30 ввечір, у Домі Укр. Горожан при Н. Френклин ул. Багато членів залягає з вкладками. Хто не прийде на ці збори і не вирівнає залеглі вкладки буде суспендований. — Г. Дорожовський, гол.; В. Василюк, кас.; І. Харамбура, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. Мир, від. 324, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 13. липня, в год. 8. ввечір, в Укр. Гали, 800 Н. 23. вул. Просимо всіх членів прийти на збори і забрати свою дивіденду, бо чеки вже 2 місяці лежать. — За уряд. А. Слободян, предс.; В. Павліковський, кас.; Г. Бучко, секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С.

ПОШУКУЮТЬ

АНАСТАЗІЯ КІНАЛЬ,
з села Росохватець, повіт Підгайці, шукає вуйків,
СТЕФАНА і СЕМЕНА КІНАЛЬ
з села Слобода, повіт Бережани; мають жити десь у Массачусетс.

ОЛЬГА БРОСЛОВСЬКА
шукає свого стрия
ВЛАДИСЛАВА,
який має жити в Брукліні.

МИХАЙЛА МАЦКО
і його жени, з дому **Василишин,** Коростовичі, а Михайло з Бурштина, шукає син
ЮСЬКО МАЦКО.
Давніше жили в Клівленд, О., а тепер мають жити в Рачестер, Н. Й. Хто з тої родини жиє, або про них знає, хай пише:

MICHAEL MACKO
968 Sare Avenue, Aurora, Ill.

Пані **ІВАННА КЕЦАЛО** (зам. Макогон) з Добрівлян коло Ходорова пошукує [illegible] ВЕРБОВСЬКУ (Базарко) і СТИРАНОВСЬКОГО, сина Антона і Олени. За інформаціями звертатися до:

JOSEPH TRUSH c/o BEHREND
30 St. Mark's Place, New York City

ФРЕНКФОРД, ПА. — повідомляємо, що звичайні місячні збори Тов. ім. Дмитра Вітовського, від. 268, відбудуться в суботу, 12. липня, в домі Укр. Горожан на Wakeling St., в год. 7:30 ввечір. Просимо членів прийти і забрати свою дивіденду. — Уряд.

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і членкць, що піврічні збори відбудуться в суботу, 12. липня, в гали церковній, 34 Біч ул., точно в год. 7:30 ввечір. Взиваємо всіх членів прийти на час. Контроля дасть звіт за перший півpік. — Д. Черлявський, предс.; Т. Красіцький, кас.; М. Галькевич, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ВИЙШЛИ З ДРУКУ КНИЖКИ:

1) „Про наші обовязки до Бога й до ближніх". Ціна 50 ц.
2) „Правдива Церква Українського Народу". Ціна 25 ц.

Написав Прот. Петро Білон. Замовляйте:

Rev. P. BILON,
74 HarrisAve., Woonsocket, R. I.

Гроші можна посилати чеком, моні ордером або поштовими значками.

ПОШУКУЄ ПОСАДИ

ДЯКОУЧИТЕЛЬ

пошукує посади при укр. катол. церкві. Провадить хор, школу, дає час від часу театральні вистави і концерти; щирий працівник на церковній і народній ниві, має добрий і чистий високий теноровий голос, середного віку, добрий режісер представлень і дірігент хору. Котра парохія бажає мати доброго учителя і дірігента, нехай голосить на понижчу адресу:

DIAKOUCHYTEL (K.) c/o SVOBODA
P. O. Box 346, Jersey City, N. J.

ТАРЗАН, ч. 1638. На рятунок.

BY HEAVING TAWN OVERBOARD, THE CREWMAN HOPED TO DIVERT HER LEOPARDS.

BUT NEXT INSTANT THE MISERABLE WRETCH DIED BENEATH RIPPING CLAWS.

TARZAN TURNED FROM HIS PRISONER JUST AS TAWN DISAPPEARED. HE LEAPED FOR THE RAIL...

...BUT KRISTIN WAS BEFORE HIM.

Кидаючи Товну в море, моряк надіявся відвернути увагу леопардів.

Та в одній хвилині він згинув, розшарпаний кігтями леопардів.

Тарзан відвернувся від свого вязня саме в хвилині, коли Товна щезла. Він скочив до поручча...

...але Кристина випередила його.